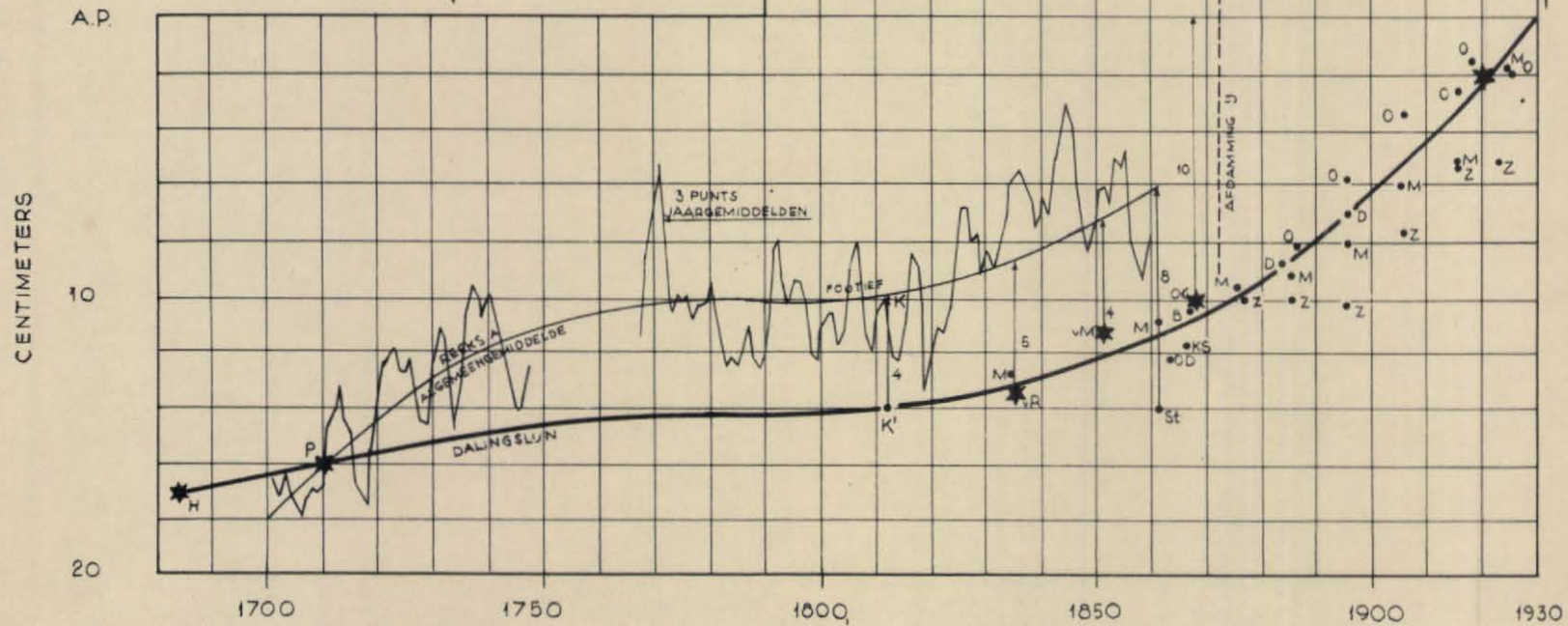

OVERZICHTSTEKENING HALFTUJSTANDEN TE AMSTERDAM 1682 — 1930.

RAPPORT N° 157
1682 — 1930.

- H PUNT HUDDE
- P 20 JAARSGEMIDDELDE HALFTUJSTAND
- K PUNT KRAUENHOFF
- R " VAN REES
- M " " MAURIK
- St " STAMKART
- OC " OLIVIER - CALAND
- M DUNTEN VAN STATION MUIDEN
- O " " " ORANJESLUIS
- KS " " " KRAANSLUIS Waterkering
- OD " " " OOSTERDOKSLUIS
- D " " " DURGERDAM
- B " " " BUIKSLOOT
- Z " " " ZEEBURG
- Q 20 JAARSGEMIDDELDE ORANJESLUIS

RAPPORT: Alg.157

B 727

Ir J. van Veen

"Bestaat er geologische bodemdaling te Amsterdam sedert 1700 ?"

1945. 36 blz. 5 fig. 0,3 cm.

In 1682 liet burgemeester Hudde ter vaststelling van het A.P. acht grote witmarmere stenen metselen in de kunstwerken van de toen gemaakte waterkering van Amsterdam. Burgemeester Hudde liet deze stenen plaatsen op een hoogte van 2,676 m (= 9 voet 5 duim) boven stadspeil (= gem. H.W. = A.P. = N.A.P.). Aanvankelijk zijn deze stenen weinig, later echter sneller gaan zakken t.o.v. de gemiddelde zeespiegel (halftijstand, middenstand) althans voor zover de stenen niet sneuvelden.

In 1861 was het gemiddelde waterpasvlak door deze merken nog volgens Stamkart 2,656 m boven het gem. HW. Andere metingen, meer in aantal, duiden er echter op dat de merken omstreeks 1860 slechts 2,62 m boven het gem. HW stonden. Men mag de daling dezer stenen echter niet gelijkstellen met de "bodemdaling of zeespiegelrijzing". De stenen liggen in sluizen, waarlangs en waarover het verkeer gaat en door trillingen kan het gehele bouwwerk dus gemakkelijk iets zakken. Voor de periode 1700-1860 liepen de meningen uiteen als volgt:

Krayenhoff	(1812)	kwam tot een zakking van	6 2/3	cm/eeuw
Stamkart	(1861)	" " " " "	1 1/2	" "
De Bruyn	(1890)	" " " " "	0	" "
Van Biesen	(1902)	" " " " "	6 2/3	" "
Van de Sande Bakhuyzen	(1908)	" " " " "	0	" "

Ramaer sloot zich in 1908 bij de laatste aan voor wat betreft de A.P. stenen van Hudde en voor wat betreft de periode vóór 1860. Hij denkt daarbij aan een bodemdaling, die geneutraliseerd werd door een omhoog komen van het veen.

Schrijver dezes deelt deze mening niet. Hij komt tot de mening, dat tussen 1700 en 1860 de A.P.-stenen gemiddeld 3 1/2 cm per eeuw t.o.v. de gemiddelde zeespiegel zijn gezakt. Hij neigt tot de opvatting, dat een geologische bodemdaling van ons land sedert het begin onzer jaartelling, zo die al bestaat, gering is geweest, doch dat de zakking van onze dijken, kunstwerken en gebouwen veelal zodanig is, dat men er voorlopig rekening mede moet houden alsof er een vrij grote geologische bodemdaling was.

Schrijver komt tot de conclusie dat de stenen van Hudde slechts betrekkelijk weinig t.o.v. de zeespiegel zijn gezakt. Open blijven nog de vragen welk gedeelte hiervan door klink, zetting enz. is veroorzaakt, en welk door geologische bodemdaling en de vraag of de recente zakking der stenen t.o.v. de zeespiegel sedert ± 1860, '70 te wijten is aan waterstandsverlaging door afdamping van het IJ of smelten van het wereld ijs. De 11-jaarlijkse zonnevlekkenperiode viel soms goed op te merken in de HW, LW en middenstanden te Amsterdam.